

Annica Andersson
(sammankallande)
Tel: 073-831 44 90

Anna-Karin Bergh
Tel: 0159-310 10

AnnChristin Molin
Tel: 08-560 231 21

Karin Berggren Törmä
Tel: 0736-67 08 10

Lena Lidsell
Tel: 021-18 15 84
0708-67 52 55

Kontakta oss gärna vid frågor

Mail via ak@terrierklubben.se

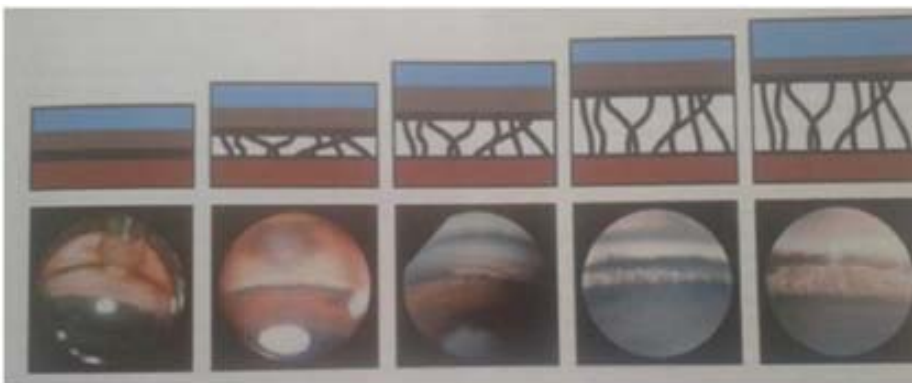

Bild 1. Från vänster: slutna kammarvinkel, väldigt trång kammarvinkel, trång, öppen/normal och slutligen mer öppen än normalt. Trådarna som ser ut som ett staket är pektinatligament.
Bild från Veterinary Ophthalmology, 5th ed, Gelatt et al.

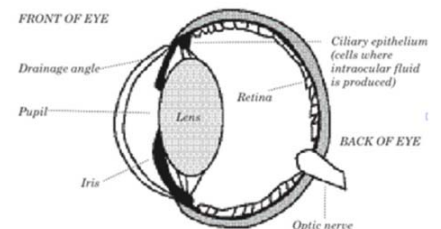

Bild 2. Ögat
<http://akcdoglovers.com/2013/07/18/glaucoma-in-dogs/>

Glaukom - en ögonsjukdom

I detta nummer handlar avelskommitténs sidor om ögonsjukdomen glaukom. En sjukdom som är vanlig på människor och även förekommer på hundar. Inom terrierraserna dandie dinmont terrier och welshterrier har man nyligen avslutat arbetet med revideringarna av de rasspecifika avelsstrategierna och där bland annat adresserat de förekomster man har haft av glaukom inom deras respektive raser. Vi tar här del av drabbade hundägares berättelser om deras hundars insjuknande. AK

Vad är glaukom?

Glaukom innebär ett ökat tryck i ögat. Det finns olika typer av glaukom; medfödda glaukom förekommer hos hund men är ovanligt. Symtomen märks då valpen är 3 till 6 månader gammal

och förekommer ofta i kombination med andra ögonmissbildningar. Om en hundvalp drabbas av ett högt tryck i ögat kan ögonbulben bli stor, bupthalmisk, eftersom hinnorna runt ögat fortfarande är töjbara. Primära glaukom är ärftligt hos att antal raser och drabbar alltid båda ögonen. Sekundära glaukom uppstår till följd av något annat problem, till exempel uveit/ inflammation i ögat, linsluxation etcetera. Mer om de olika sorternas glaukom nedan.

I ett normalt öga är det en jämvikt mellan hur mycket vätska som bildas i ciliarkroppen bakom iris och hur mycket vätska som lämnar ögat via kammarvinkeln mellan iris och hornhinnan. Om det av någon anledning blir stopp i avflödet kommer mer vätska att bildas i ögat än vad som lämnar ögat och resultatet blir ett ökat tryck – glaukom. De olika strukturerna inne i ögat, framför allt näthinna och synnerven, är väldigt känsliga och tål inte särskilt långa perioder av förhöjt tryck. Det är därför viktigt att

vara observant på sin hund och snabbt uppsöka veterinär om man misstänker att något inte är som det ska – ett förhöjt tryck kan nämligen göra en hund blind på några timmar! Och det gör väldigt ont!

"Glaukom innebär ett ökat tryck i ögat. Det finns olika typer av glaukom"

Symtomen varierar naturligtvis med vilken typ av glaukom hunden har. Primära glaukom som kommer sakta kan vara svåra att upptäcka i tid. Allteftersom sjukdomen fortskrider kan hunden visa symtom som tydliga kärl på ögonvitan (kärlen blir stasade på grund av trycket från ögat), hornhinnan blir grå på grund av ödem/ vätska, smärta från ögat och så vidare. Tänk dock på att hundar många gånger är tåliga djur och ofta är det enda tecknet på smärta de visar att de går och lägger sig och sover mer än vanligt! Misstänker man att ens hund har glaukom måste man åka in och

få det kontrollerat på en gång, det kan inte vänta till dagen efter! Vätskan inne i ögat bildas i ciliarkroppen, se ciliary epithelium på bild 2. Den rinner sedan fram genom pupillen och lämnar ögat i kammarvinkeln, drainage angle, mellan hornhinnan och iris.

Olika typer av glaukom

De primära glaukomen hos hund delas in i öppen-, trång- och slutenvinkelglaukom beroende på hur kammarvinkeln ser ut. Vid primärt öppenvinkelglaukom, POAG, ses förändringar i vävnaden i kammarvinkeln och hundarna får problem med ett ökat tryck trots att vinkeln i sig är öppen. Vid trång- respektive slutenvinkelglaukom är kammarvinkeln allt från trängre än normalt till helt slutet. Kammarvätskan som produceras inne i ögat får då svårare att lämna ögat vilket leder till ett högt tryck, glaukom. Även problem med pektinatligamenten kan leda till glaukom. Kammarvinkeln kan liknas vid ögats avlopp, det är här vätskan som bildas inne i ögat ska dräneras. I kammarvinkeln finns pektinatligament, som kan liknas vid ett galler som sitter i avloppet. Vid goniodysgenes är det fel på pektinatligamenten; vid grava fall kan det se ut nästan som ett helt band av vävnad med bara enstaka avflödeshål, medan lindrigare fall kan ha pektinatligament som vuxit samman eller är förtjockade. På de raser som har problem med pektinatligamentdysplasi brukar man i samband med ögonlysningen göra en så kallad

gonioskopi. En speciell lins placeras då på ögat och kammarvinkeln bedöms. Sekundära glaukom uppstår till följd av något annat problem, till exempel kan en luxerad lins trycka på iris och påverka kammarvinkeln, en kraftig inflammation inne i ögat kan göra att "inflammatoriskt skräp" sätter igen kammarvinkeln och så vidare. Ett sekundärt glaukom kan drabba bara ett öga.

Behandling av glaukom

Då en hund diagnostiserats med glaukom sätts behandling in. De anatomiska avvikelserna vid primära glaukom och pektinatligamentdysplasi kan man inte göra någonting åt. Behandlingen riktar istället in sig på att sänka trycket i ögat och hålla det på en rimlig nivå. Om trycket är väldigt högt vid diagnosticeringsstillfället gäller det att snabbt sänka trycket. Hunden kan då behöva skrivas in på djursjukhuset och få intensivbehandling med trycksänkande mediciner både intravenöst och lokalt på ögat. Om trycket inte är akut högt kan det räcka med trycksänkande mediciner i form av ögondroppar. Det finns sorter som hämmar bildandet av kammarvätska inne i ögat samt sorter som ökar avflödet. Dessa kan användas var för sig eller i kombination. Det är viktigt att följa upp trycket med återbesök för att kunna justera behandlingen på bästa sätt och fånga upp eventuella höjningar i tid.

Det finns även kirurgiska tekniker

för att sänka trycket, bland annat endoscopic cyclophotocoagulation som går ut på att man med laser förstör en del av cellerna som bildar kammarvätska så att inte så mycket ska produceras i fortsättningen. Det finns även metoder där shuntar opereras in för att dränera ut vätska ur ögat, men dessa används sällan numera.

I grava fall av glaukom, där trycket inte går ned trots intensiv behandling och ögat redan blivit blindt kan man välja att operera bort ögat.

Då det gäller sekundära glaukom är det, utöver trycksänkande mediciner, naturligtvis bra om grundproblemet kan diagnosticeras och behandlas.

SvTeK AK

Karin Berggren

Leg vet, resident oftalmologi
Specialistdjursjukhuset Strömsholm

Källor:

Dubielzig R, The Glaucomas of Dogs and Cats <http://www.vetmed.wisc.edu/pbs/dubielzig/pages/coplow/PowerPoints/Glaucoma08.pdf>

Gelatt KN et al, Veterinary Ophthalmology, 5 ed

Wallin Håkanson B, Ärftliga ögonsjukdomar hos hund del 3, Doggy Rapport

Det gick så fort...

Zelda

... vi hann nästan inte förstå vad som hände. Fredag kväll var vår dandieflicka Zelda, 5 år, hur frisk och pigg som helst. Vi lekte med den gula tennisbollen (hennes favorit), och livet var precis lika kul som vanligt. Lördag morgon var hon

mycket sjuk. Svansen mellan benen, såg ledsen ut, röd i ena ögat och verkade ha ont någonstans. Hon kved när vi rörde i henne.

Eftersom det var lördag fanns närmaste veterinär fyra mil bort, i Burträsk. Vi åkte dit och blev genast omhändertagna. Det röda i ögat såg inte så farligt ut, så hade hon haft förut när hon hade en vanlig halsinfektion. Men smärtan verkade allvarlig, så någonting var uppenbarligen fel. Veterinären misstänkte livmoderinfektion som är en ganska vanlig åkomma hos tikar. Zelda fick smärtstillande och penicillin och vi skulle återkomma samma kväll för röntgen och eventuell operation. Röntgenplåtarna visade emellertid ingen påverkan på livmodern, så operation ströks från agendan. Vi skulle fortsätta att medicinera och höra av oss följande morgon. Söndag morgon vid rastningen

var Zelda pigg och alert igen så vi trodde att faran var över. Meddelade detta till veterinären och vi kom överens om att avvakta vidare behandling och följa utvecklingen. På måndagen hade det tidigare röda ögat täckts av en grågrön hinna. Det såg inte bra ut. Jag ringde återigen veterinären och fick komma direkt. Först nu kunde rätt diagnos ställas: Zelda hade drabbats av glaukom, tidigare kallat grön starr. Trycket i höger öga var 85. Normalt värde är 15-20. När trycket ligger över 50 blir hunden blind inom 8 timmar. Troligen hade hon alltså redan förlorat synen. Och så är det med den här sjukdomen fick jag veta. På djur upptäcks den oftast först när det redan är för sent. Mycket deprimerade återvände vi hem. Om den behandling vi skulle ge de närmaste dagarna inte hjälpte (och veterinären gav oss inga större förhoppningar) återstod bara att operera bort ögat så hunden skulle

slippa smärtan. Sex olika mediciner skulle hon ha varje dag. En utav dem var sjätte timme. Det var naturligtvis en plåga för Zelda som såg konstant ledsen ut och mest bara ville sova. Vid nästa besök bestämdes att ögat skulle opereras bort. Trycket låg fortfarande på 75, behandlingen hade inte hjälpt (det gör den sällan), och Zelda var utan tvivel blind. Operationen utfördes fredag samma vecka. Det skar i hjärtat när vi hämtade henne. Den förut så glada och livliga hunden fick bäras ut till bilen och

både hon och vi funderade nog vad som hade hänt. Och hur Zeldas fortsatta liv skulle bli...

Nu ligger hon här hos mig i köket och snarkar och sover. Sakta, sakta har hon piggnat till igen. Hon har återfått aptiten, men det har varit svårt att få i henne vätska. I början ville hon inte gå ut och göra sina behov. Världen var skrämmande och farlig. Men igår lekte vi med den gula tennisbollen igen, på hennes initiativ. Så får hon bara behålla sitt andra öga så ska vi nog vänja oss vid det här också - både hon och jag.

Glaukom är en otäck sjukdom med ett dramatiskt förlopp. På djur upptäcks den sällan innan det redan är försent och blindhet redan ett faktum. Om ena ögat drabbas är risken tyvärr stor att också det andra ögat drabbas, ofta inom två år. Det finns förebyggande behandling för "det andra ögat" som vi nu använder: Trusopt ögondroppar som

ska ges tre ggr/dag. Det finns dock ingen garanti för att det hjälper. Glaukom är en ärftlig sjukdom, exakt hur den nedärvs har forskarna dock inte kommit fram till ännu. Ju fler som anmäler att hunden drabbats av glaukom, desto mer hjälper vi forskningen att komma närmare svaret. Jag vill alltså vädja till alla Dandieägare och uppfödare: om era hundar drabbas av sjukdom eller annan defekt: anmäl genast till klubben! Jag vet att jag trampar på ömma tår här men det finns faktiskt det som är större och viktigare än utställningsmeriter och uppfödarära, nämligen våra hundars hälsa nu och i framtiden. Sluta "tala tyst" om sjukdomar. Gör det för rasens bästa. Det viktigaste för mig är att ha en glad och frisk hund. Allt annat är av ringa betydelse. Och jag önskar att ingen mer Dandie ska behöva drabbas av den här sjukdomen.

Susanne Lärkeryd
ägare till Sandy, 9 år och Zelda, 5 □

Vilda drabbades av glaukom

Vilda kollar finaltävlingarna på Crufts 2013.

Redaktören för Terrierposten, tillika ledamot i huvudstyrelsen och hedersledamot, Lennart Nordlund har i flera år drivit frågan om vikten av att man tar ögonsjukdomen glaukom på allvar i rasen welshterrier. Lennart och hans sambo Anki har fött upp welshterrier i över tre decennier. För ett år sedan drabbades deras unga tik Vilda av sjukdomen.

Berätta först om ditt tidiga engagemang rörande ögonsjukdomen glukom inom welshterrier.

Vi började vår uppfödning av welsh 1982, vi fick då information från våra mentorer att PRA och katarakt hade förekommit, men bara sporadiskt dykt upp, aldrig glaukom vad vi kommer ihåg. Oss veterligen, så dök det första fallet av glaukom upp i mitten av 80-talet, det var också en tik. De följande åren hörde vi talas om ungefär

3-4 fall, plus 2 som var kunder på hundtrimmet. Vi började då, framförallt Anki att på uppfödarmöten försöka driva igenom att införa ögonlysning på avelsdjuret, det fortsatte hon med i många år utan resultat. Anledningen var att i Finland hade dom redan börjat med att ögonlysa avelsdjuret och dom har väldigt få problem med glaukom.

Vem var Vilda?

Vilda var en welshtik som vi för fyra år sen fick från en annan uppfödare, med tanke att matcha henne på utställningar om hon blev så bra som vi hoppades, samt att para henne. Nu i efterhand, tack och lov så parade vi aldrig henne. Vilda var en glad öppen och positiv welsh som älskade allt och alla. Hon var väldigt speciell på det sättet att hon älskade att se på TV, djur naturligtvis, men även sport, hon satt fixerad och tittade, hon satt också ofta i mitt knä framför datorn när jag jobbade med TP, alla bilder jag tog upp på skärmen på andra hundar skulle hon kolla in, hon tittade även på webbaserade hundutställningar tillsammans med mig. Hon var en mycket speciell och behaglig welsh och vi saknar henne mycket.

Var de första symtomen på att något hände med Vildas ögon?

Jag kommer mycket väl ihåg den dagen, det var bland de värsta dagar jag varit med om i hundsammanhang. Första

dagen hade hon som vi upplevde det en lindrig ögoninfektion, lite grönt och geggigt, som vi gjorde rent. Morgonen efter var det likadant och vi gjorde rent, efter det gick jag långundan med Joisy och Vilda allt var normalt, det var som vanligt. Efter rundan så gick dom som vanligt och la sig i varsin soffhörna. Framåt seneftermiddag, så hörda jag henne gny, trodde hon drömde men när jag kollade henne så var hennes vänstra öga alldeles grönt och svullet, då förstod vi att det var glaukom, hon hade fruktansvärt ont. Och ingenting kan man göra, ringde ögonspecialisten på Landskrona djursjukhus Thomas Lindgren och var inte tillgänglig förrän nästa morgon. Till saken hör att det aldrig tidigare förekommit någon ögoninfektion på Vilda.

Förstod du direkt att det var ett allvarligt läge?

Ja.

Vad gjorde veterinären?

När jag kom med henne till veterinären, så såg han att det var glaukom. Dom började med att mäta trycket i hennes öga, det uppmättes till över 70, det normala trycket är runt 20. Hon fick en "boost"-behandling under dagen, med trycknedsättande medicindropp och smärtstillande. Framåt 4-5-tiden på eftermiddagen hade dom fått ner trycket till strax under 30. Jag åkte hem med Vilda och information att jag skulle

AVELSKOMMITTÉN INFORMERAR

komma tillbaka nästa morgon. Fick också medicin med för att behandla henne under dygnet. När jag kom tillbaka nästa morgon och dom måtte trycket igen, så var trycket över 70 igen. Veterinären rekommenderade att operera bort ögat, eftersom hon inte svarade på medicineringen. Vilket också gjordes samma dag.

Vad fick ni för besked och förhållningsorder?

Jag frågade naturligtvis veterinären om sannolikheten att hon skulle få glaukom i andra ögat. Han menade att sannolikheten är ganska stor att hon får det, men han sa också att det finns hundar som bara fått det i ena ögat, sen levt till ålderns höst. Vi skulle vara uppmärksamma på signaler. Vilda klarade sig alldeles utmärkt med ett

öga, det var så skönt att få se den riktiga Vilda igen.

Vad hände sedan?

Efter cirka en månad med ett öga utan problem, så gick hon plötsligt rakt i dörren! Jag kollade henne och upptäckte att även det ögat började bli svullet och ögat började bli grönt. Vi beslutade direkt, att hon skall slippa dessa förfärliga plågor, så hon fick somna in samma dag.

Hur gjorde ni med informationen om vad som hänt med Vilda?

Naturligtvis informerade vi uppfödaren på ett tidigt stadium, samt till klubbens avelsråd.

Vad gör du dig för reflektioner efter att ha förlorat Vilda på det här grymma

sättet?

Den första reflektionen var att sjukdomsförloppet gick så otroligt fort!! Sen vill vi rekommendera de raser som har glaukom, förebygg detta genom att på avelsdjuren införa gonioskopiundersökning. Efter att få uppleva den smärta som Vilda hade, tror jag inte någon vill uppleva det.

Hur jobbar ni vidare i glaukomfrågan?

Avelsrådet har gjort en förfrågan till alla welshägare för att få reda på de hundar som är diagnostiserade för glaukom. Förslag finns också på att rekommendera att gonioskopiundersöka avelsdjuren. Eftersom hon fick diagnosen primär glaukom så vet vi att den är ärftlig.